

Polecenia podsumowujące

1. Omów momenty przełomowe działań zbrojnych w latach 1942–1945, które przyczyniły się do zakończenia II wojny światowej.
2. Oceń decyzję Amerykanów o zrzuconiu bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki.
3. Przedstaw straty ludnościowe w czasie II wojny światowej.

◆ Niemieckie ofensywy i porażki w latach 1942–1943

Zima 1942 – pierwsze problemy wojsk niemieckich na froncie wschodnim spowodowane srogimi mrozami.
Lato 1942 – dotarcie wojsk niemieckich pod Stalingrad, początek zaciętych walk w kotle stalingradzkim.
1942–1943 – porażki wojsk niemieckich pod Stalingradem i Kurskiem.
Kolejne klęski Niemiec w Afryce, m.in. w bitwie pod Al-Alamajn.
XI 1942 – lądowanie aliantów w Maroku i Algierii.
VII 1943 – desant aliantów na Sycylii.

◆ Sowiecka ofensywa na froncie wschodnim od 1943 r.

Jesień 1943 – nieudana ofensywa sowiecka na froncie białoruskim (bitwa pod Lenino).
Sukces sowieckiej operacji „Bagration” – odbicie Białorusi i dotarcie wojsk Armii Czerwonej pod Warszawę.
Zatrzymanie frontu na Wiśle i skierowanie wojsk sowieckich na Bałkany.

◆ Walki na froncie włoskim w latach 1943–1945

VII 1943 – desant aliancki na Sycylii.
V 1944 – zajęcie masywu Monte Cassino.
Od VI 1944 – przejmowanie przez aliantów coraz więcej włoskich miast i miasteczek.
2 V 1945 – koniec walk we Włoszech.

◆ Lądowanie aliantów w Normandii i otwarcie drugiego frontu w 1944 r.

6 VI 1944 – lądowanie aliantów w Normandii i utworzenie drugiego frontu.
VIII 1944 – porażka sił niemieckich w bitwie pod Falaise.
IX 1944 – powietrznodesantowa operacja „Market Garden” i porażki aliantów w rejonie Arnhem.
XII 1944 – kontrofensywa wojsk niemieckich w Ardenach zakończona porażką.

◆ Alianckie uderzenie na Rzeszę i jej klęska w 1945 r.

I 1945 – wznowienie sowieckiej ofensywy znad Wisły na zachód.
Alianckie naloty dywanowe na cele przemysłowe i cywilne, m.in. zbombardowanie Hamburga i Drezna.
IV 1945 – rozpoczęcie operacji berlińskiej przez Sowietów.
2 V 1945 – kapitulacja Berlina.
8 V 1945 – podpisanie bezwarunkowej kapitulacji przez III Rzeszę; koniec II wojny światowej w Europie.

◆ Wojna na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945

Na Dalekim Wschodzie rywalizacja głównie między USA a Japonią.
Okupacja japońska – śmierć milionów ludzi w wyniku rzezi, głodu i pracy przymusowej.
1942–1943 – walki o Wyspy Salomona kresem japońskiej ekspansji.
1943 – przejście Amerykanów do kontrofensywy, taktyka „żabich skoków”.
VIII 1945 – zrzuconie przez Amerykanów bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki.
2 IX 1945 – bezwarunkowa kapitulacja Japonii; zakończenie II wojny światowej na Dalekim Wschodzie.

◆ Przyczyny klęski państw osi

Stabość gospodarcza. Mniejsze zasoby ludzkie.
Brak koordynacji polityki i strategii między sojusznikami.

◆ Straty ludnościowe II wojny światowej

Około 60 mln ofiar, głównie cywilów.

Polecane publikacje

- A. Beevor, *D-Day. Bitwa o Normandię*, przekł. M. Komorowska, Kraków: Znak, 2012.
A. Beevor, *Stalingrad*, przekł. M. Bielewicz, Kraków: Znak, 2015.
J. Toland, *Wschodzące Słońce. Schyłek i upadek Cesarstwa Japonii 1936–1945*, t. 2, tłum. J.M. Rawinis, Oświęcim: Wyd. Napoleon V, 2020.

